

TRISTESES DE LA VIDA ALEGRE

Els pentinadors de gats no paren. S'arrapen a un tema i, a falta d'altres ocupacions, desvagats, passen i repassen la pinta provant d'ordenar els pèls de la marruixa.

En ocasió d'una propera i solemne visita a Barcelona de Les enyoretes d'Avignon, el célebre quadre de Picasso, es reviu una polèmica que continua interessant alguns historiadors de l'art. Les senyoretes de la pintura, ¿representen la mercaderia d'un prostíbul del carrer d'Avinyó, de Barcelona, o són l'atractiu d'un bordell de la ciutat d'Avinyó, de Provença? és un dubte que, si l'arriben a aclarir, ens deixarà com abans, o sigui tan tranquils.

Hi ha, en canvi, una certesa que trobo obsessionant i ningú no se n'ocupa. Si un negoci muntat a base d'explotar la concupiscència es refiés d'unes senyoretes com les que va pintar Picasso, es veuria abocat a una fallida fulminant. Perquè el quadre és valuós (està assegurat en 50 milions de dòlars), però les senyoretes són francament anafrodisíiques, allunyen qualsevol temptació carnal.

Sobre aquest concepte de les formes i de les fesomies femenines, en Josep Pla, en la seva "Vida de Manolo", posa en boca de l'escultor les següents paraules: "Davant d'un dels primers retrats cubistes de Picasso li vaig preguntar què diria si l'endemà -per fer una suposició- anés a esperar la seva mare a l'estació i la veiés arribar en forma de figura cubista."

Era una bona pregunta, susceptible de generar-ne d'altres que lligarien amb el tema que he encetat. Com ara: ¿què faria un cuitat per apetències sexuals si acudís a una casa especialitzada i topés amb una senyoreta com la que hi ha a la dreta del quadre,

l'única asseguda de les cinc figures femenines? Jo crec que li passaria el desfici en sec, cosa bona, perquè es podria dedicar sense partits presos a admirar les excel·lències de la pintura. Que, d'altra banda, és una obra d'art no sempre degudament celebrada perquè, tal com ens recorda en Josep Maria Cadena en un article recent "fou atacada per Matisse, menyspreada per Braque, rebutjada per Vollard i Kahnweiler i condemnada per Derain."

El propietari actual de Les senyorettes d'Avignon és el Museu d'Art Modern de Nova York, que ha permès el llarg viatge del quadre a través de l'Atlàntic per a ésser exhibit a París, en una exposició monogràfica de Picasso inaugurada fa poc pel ministre de Cultura francès, François Leotard. El Museu d'Art Modern de Nova York (propietari del quadre des de l'any 1939) ha advertit que és la darrera vegada que autoritzarà la sortida de la pintura fora de les seves instal·lacions. És un risc massa gros per a una cosa que no té preu.

No sé si, tot plegat, és una gran notícia. M'ha inclinat ha remarcar-la una d'aquelles coincidències, o casualitats, o curiosos ressons que sempre em criden l'atenció. Ara m'assabento que el Museu d'Art Modern de Nova York utilitza sovint la sigla MOMA. I això ho trobo remiscient, perquè el mot moma, té en català les accepcions de ganga, diners, bossa. Entre altres que també lligarien amb grans, indiscutibles artistes que han tingut la sort com aliada.

Pere Calders

Entre especulacions verbals i mentals, m'he oblidat d'insistir sobre el fet que ens afecta més: sembla que després de la seva estada a París, Les senyoretes d'Avinyó vindran de visita a Barcelona. Com que ja ens ham dit que no hi tornaran mai més, l'esdeveniment serà dels grossos.

Pere Calders